EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.9.11.
COM(2024) 400 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az 1233/2011/EU rendelet értelmében a Bizottság által az exporthitelek terén folytatott tárgyalásokról

1. Bevezetés

A hivatalosan támogatott exporthitelek terén bizonyos iránymutatások alkalmazásáról, valamint a 2001/76/EK és a 2001/77/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. november 16-i 1233/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet[1] I. mellékletének előírása szerint a hivatalosan támogatott exporthitelekkel kapcsolatos tárgyalásokról az Európai Bizottság jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek. Ez a jelentés a 2016 szeptemberétől 2023 végéig terjedő időszakot öleli fel.

Az 1970-es évek vége óta **a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-megállapodás** (a továbbiakban: megállapodás) az exporthitelekre vonatkozó nemzetközi szabályok fő fóruma[2]. Az exporthitel-ügyletekre vonatkozó általános szabályok mellett a megállapodás úgynevezett ágazati megállapodásokat is tartalmaz, amelyek az egyes ipari ágazatokra és tevékenységtípusokra vonatkozó egyedi finanszírozási szabályokat foglalnak magukban. Az e jelentés által lefedett időszakban az érintett felek megegyeztek **a megállapodás korszerűsítéséről** (többek a megállapodás szabályainak a Párizsi Megállapodás éghajlat-politikai céljainak eredményesebb támogatását szolgáló összehangolásáról), mely folyamat 2020-ban indult és 2023-ban sikeresen lezárult. Ezen túlmenően a megállapodás részes felei 2021-ben megegyeztek abban, hogy **megszüntetik a széntüzelésű villamosenergia-termelő erőműveknek nyújtott hivatalos exporthitel-támogatást.**

Az OECD-n kívül a fő tárgyalásokra **az exporthitelezéssel foglalkozó nemzetközi munkacsoport** (a továbbiakban: IWG) keretében került sor, amely az OECD-t és a főbb feltörekvő gazdaságokat tömörítette. Az eredetileg 2012-ben megkezdett tárgyalások a jelentéstételi időszakban folytatódtak, de 2020-ban felfüggesztették őket, mivel az alapvető kérdések tekintetében a részes felek álláspontjai nem közeledtek egymáshoz.

2. Az OECD-n belüli fejlemények a jelentéstételi időszakban

Szabályalkotás

A jelentéstételi időszakban a szabályalkotást célzó legfontosabb tárgyalások a következők voltak: a részes felek 2023 júliusában megegyeztek a megállapodás korszerűsítéséről és az éghajlat-politikai célokkal való összehangolásának folytatásáról; a részes felek 2021. októberében megállapodtak arról, hogy betiltják az új széntüzelésű villamosenergia-termelő erőművek kivitele, valamint a berendezések meglévő létesítmények részére történő kivitele kapcsán nyújtott hivatalos exporthitel-támogatást és kötött segélyt. A jelentéstételi időszakban további figyelemre méltó fejlemény volt a szénre vonatkozó tilalom 2022. évi felülvizsgálata, a megállapodás helyi költségekre vonatkozó rendelkezéseinek reformja, valamint a kereskedelmi referencia-kamatláb (CIRR-kamatláb) reformja. Az alábbiakban a megállapodás számos egyéb módosítása is említésre kerül.

i. A megállapodás korszerűsítése és az éghajlatváltozással kapcsolatos ágazati megállapodás (CCSU) hatályának kiterjesztése

[1] HL L 326., 2011.12.8., 45. o.

[2] A megállapodásnak jelenleg 11 részes fele van: az Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, az Egyesült Királyság, az Európai Unió, Japán, Kanada, Korea, Norvégia, Svájc, Törökország és Új-Zéland.

Az Unió 2019. novemberi első jogalkotási javaslatát követően a részes felek 2020 novemberében megegyeztek a megállapodás korszerűsítésére irányuló tárgyalások közös keretéről. A szakmai tárgyalások 2020 novemberében kezdődtek, és 2023 márciusában született végleges megállapodás.

A **korszerűsítés**, amely 2023. július 15-én lépett hatályba, hosszabb (akár 22 éves) törlesztési időt is lehetővé tesz az éghajlatbarát ügyletek esetében, illetve akár 15 éves törlesztési időt is a legtöbb egyéb ügylet esetében. A maximális törlesztési idő kapcsán valamennyi országra ugyanazok a szabályok vonatkoznak (tehát az I. kategóriába besorolt országok és a II. kategóriába besorolt országok között e tekintetben nincs különbség). A korszerűsített megállapodás nagyobb rugalmasságot biztosít a törlesztési konstrukció kapcsán is (azaz a törlesztési feltételek szerkezete tekintetében, ideértve a tőketörlesztés és a kamatfizetés gyakoriságát, mértékét és modelljét), ugyanakkor nagyfokú átláthatóságot ír elő. Emellett az exporthitel-ügynökségek által a biztosítási fedezetért kötelezően felszámítandó minimális hitelkockázati díjak (legfeljebb 15 %-kal) csökkennek a hosszabb törlesztési idejű ügyletek esetében. A megállapodás fő részéből törölték a vasúti infrastruktúrára és a projektfinanszírozási struktúrákra vonatkozó ágazati megállapodásokat, tekintettel arra, hogy azok feleslegessé váltak, mivel kevésbé rugalmasak, mint a megállapodás általános szabályai.

A részes felek továbbá **kiterjesztették a megújuló energiával, az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással, valamint a vízügyi projektekkel kapcsolatos ágazati megállapodás (CCSU) hatályát** a környezeti szempontból fenntartható energiatermeléssel, a CO2-leválasztással, -tárolással és -szállítással, az energiaszállítással, -elosztással és -tárolással, a tiszta hidrogénnel és ammóniával, az alacsony kibocsátású gyártással, a kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású közlekedéssel, valamint a tiszta energia szempontjából fontos ásványokkal és ércekkel kapcsolatos projektekre is. Ez a fejlemény elősegíti majd azt, hogy az exportfinanszírozás nagyobb hatást gyakoroljon az éghajlat-politikai célkitűzések megvalósulásának biztosítására és a Párizsi Megállapodáshoz kapcsolódó azon kötelezettségvállalás teljesítésére, miszerint a tőkeáramlást össze kell hangolni az alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátás és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlődés felé vezető pályával.

A megállapodás korszerűsítésének során **a hajóknak nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodást** (SSU) is átfogalmazták, azzal a céllal, hogy az önálló ágazati megállapodássá váljon. (Megjegyzés: A hajóknak nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás reformjáról szóló megbeszélések 2024 márciusában kezdődtek meg.)

ii. A széntüzelésű villamosenergia-termelő erőművek támogatásának tilalma

2021 júniusában az Unió a megállapodás részes feleinek ülésén előterjesztette a széntüzelésű villamosenergia-termelési projektekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás (korábban a megállapodás VI. melléklete) felülvizsgálatára irányuló javaslatát, melynek célja az volt, hogy betiltsák a széntüzelésű villamosenergia-termelő erőművek, az ezen erőművek berendezéseinek és a kapcsolódó tevékenységek (például a villamosenergia-termeléshez használt szén bányászata és szállítása) kapcsán nyújtott hivatalosan támogatott exporthiteleket és kötött segélyeket. További tárgyalásokra a részes felek 2021. szeptember 15-én virtuális formában tartott rendkívüli ülésén került sor. A részes felek 2021 októberében, az ENSZ 2021. évi éghajlatváltozási konferenciáját (COP 26) megelőzően jutottak konszenzusra. Az

eredmény hozzájárul a Párizsi Megállapodás célkitűzéseinek elérésére irányuló uniós törekvésekhez.

Az elfogadott szöveg – mely a megállapodás 6. cikkét képezi – azonnali hatállyal betiltja az új széntüzelésű villamosenergia-termelő erőművek kivitele, valamint a berendezések meglévő létesítmények részére történő kivitele kapcsán nyújtott hivatalos exporthitel-támogatást és kötött segélyt. A szöveg több kivételről is rendelkezik. A 350 tonna CO2/GWh kibocsátási küszöbérték (vagy az éghajlatváltozással kapcsolatos ágazati megállapodás 1. függelékében feltüntetett 1. típus B. projektkategóriája vonatkozásában felsorolt hasonló megfelelő kritériumok) alapján támogathatók azok az erőművek, amelyek már ténylegesen a szén-dioxid-leválasztást, hasznosítást és -tárolást lehetővé tevő létesítményekkel működnek, illetve támogathatók a már működő széntüzelésű villamosenergia-termelő erőműveknek a szén-dioxid-leválasztást, hasznosítást és -tárolást lehetővé tevő létesítményekkel történő felszerelését célzó utólagos átalakítások. A második kivétel lehetővé teszi a meglévő létesítményekben használandó szennyezés- vagy kibocsátáscsökkentő berendezésekhez nyújtott exporthitel-támogatást, feltéve, hogy az nem eredményezi sem az üzem hasznos élettartamának meghosszabbítását, sem pedig a kapacitásának megnövekedését. Végezetül az új 6. cikk úgy rendelkezik, hogy amennyiben a jövőben sor kerül a nem szén-dioxid-leválasztási, -hasznosítási és -tárolási célú, a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére irányuló technológiák kifejlesztésére, a részes felek konszenzussal dönthetnek úgy, hogy engedélyezik azok támogatását. Az új 6. cikk a széntüzelésű villamosenergia-termelési projektekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás helyébe lépett, amelyet töröltek a megállapodásból.

iii. A 6. cikk felülvizsgálatának megkezdése

Az új 6. cikkre építve és az éghajlatváltozással kapcsolatos ágazati megállapodás (CCSU) hatályának kiterjesztésével összefüggésben az Unió 2022 júliusában benyújtotta a részes feleknek a megállapodás 6. cikkének felülvizsgálatáról szóló első vitaanyagot, azzal a céllal, hogy a hatályt valamennyi fosszilis tüzelőanyagra kiterjesszék (beleértve a villamosenergia-termeléshez használt szén bányászatát és szállítását, a nyersolajnak az energiaágazat részére történő feltárásával, kitermelésével, szállításával, tárolásával és finomításával kapcsolatos tevékenységeket, valamint a kibocsátáscsökkentés nélküli energiatermelést). Ezt 2023 novemberében egy olyan javaslat követte, amely több információt tartalmazott a megközelítésről. Az uniós javaslat tilalmat irányoz elő, mely alól csak korlátozottan van lehetőség kivételre, és a kivételek feltétele, hogy az érintettek szigorú átláthatósági mechanizmust alkalmazzanak és a továbbiakban is nyújtott támogatást (és annak indokolását) minden esetben nyilvánosságra hozzák. A javaslat emellett minden fosszilis tüzelőanyagon alapuló projektet kizárna az éghajlatváltozással kapcsolatos ágazati megállapodásból. A javaslatról jelenleg tárgyalnak a részes felek.

iv. A helyi költségekre vonatkozó rendelkezések reformja

2019 júniusában az Unió javaslatot terjesztett elő a megállapodás szabályai alapján támogatható helyi költségek maximális összegének növelésére. A részes felek 2019 novemberében, valamint 2020 márciusában és júniusában vitatták meg a javaslatot, amikor is általános konszenzusra jutottak azzal az elvvel kapcsolatban, hogy a megállapodás keretében nagyobb rugalmasságot kell biztosítani a szóban forgó kérdésben, azonban Unió által eredetileg javasolt mechanizmus tekintetében nem született ilyen konszenzus.

2020 novemberében az Unió kompromisszumos javaslatot terjesztett elő, amelyben azt javasolta, hogy a helyi költségek támogatásának maximális szintjét emeljék az export szerződés szerinti értékének 40 %-ára az I. kategóriába tartozó országokban és az export szerződés szerinti értékének 50 %-ára az II. kategóriába tartozó országokban valamennyi ágazatban (a polgári légi járművekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás (ASU) és a hajóknak nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás (SSU) kivételével), továbbá változatlanul követeljék meg az előzetes értesítést abban az esetben, ha a helyi költségek meghaladják az export szerződés szerinti értékének 15 %-át. A részes felek nem hivatalosan elfogadták a javaslatot, miszerint: a megújuló energiával, az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással, valamint a vízügyi projektekkel kapcsolatos ágazati megállapodásból (CCSU) törölni kell a helyi költségekre vonatkozó egyedi rendelkezéseket, valamint új felülvizsgálati rendelkezést kell bevezetni, amire a helyi költségekre vonatkozó új rendelkezések hatálybalépése után három évvel kerülne sor. Ezekről a változtatásokról a részes felek 2021-ben írásbeli eljárás keretében hivatalosan megállapodtak.

v. A CIRR-kamatláb reformja

A reformmal kapcsolatos tárgyalások a részes felek technikai szakértőinek 2017. márciusi 15. ülésén kezdődtek meg. A szakmai eszmecserék hosszú sorát követően a részes felek 2021. július 15-én hivatalosan megállapodtak a CIRR-kamatláb reformjának szövegéről, amely 2023. július 15-től alkalmazandó.

A megállapodás magában foglalja az alapkamatlábak kiszámításának felülvizsgált módszertanát (amely a korábbi három vagy akár egy államkötvény-lejárat helyett nyolc államkötvény-lejáratot vesz figyelembe), a CIRR-kamatláb kiszámításának harmonizálását a különböző ágazati megállapodásokban (ez alól kivétel a hajóknak nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás és a polgári légi járművekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás, amelyekhez külön CIRR-módszertan kapcsolódik), valamint a CIRR-kamatlábnak a pénzügyi szerződés aláírása előtti fenntartására vonatkozó szabályok bevezetését. A felülvizsgálat emellett kötelező kötelezettségvállalási díjat állapított meg a közvetlen kölcsönadók számára.

Ezenkívül a LIBOR referencia-kamatláb 2021. évi megszüntetése miatt lehetetlenné vált az újonnan elfogadott módszertan alkalmazása az új CIRR-felár kiszámítása során (az ötéves swapkamatláb napi hozamai háromhónapos átlagának a fele + 80 bázispont). E kérdés kezelése érdekében a részes felek – a 2023. évi korszerűsítési tárgyalásokkal összefüggésben – megállapodtak arról, hogy az új szabályok megalkotásáig vagy 2024. július 14-ig ideiglenesen 100 bázisponton rögzített felárat állapítanak meg. 2023 novemberében a szakértők megállapodtak az ideiglenes felár egy évvel (azaz 2025. július 14-ig) történő meghosszabbításáról.

vi. Közös álláspont

A Covid19-világjárvány kedvezőtlen gazdasági hatása a megállapodás szabályainak alakulását is befolyásolta, amit az is mutat, hogy a részes felek közös álláspontokat fogadtak el i. 2021-ben a törlesztés elhalasztásáról a polgári légi járművekhez nyújtott exporthitelekről

szóló ágazati megállapodás (ASU) keretében és ii. 2021-ben és 2023-ban az előleg csökkentéséről.

- A törlesztés elhalasztása a légiközlekedési ágazatban

2021 februárjában az Unió az OECD titkársága részére közös álláspontra irányuló javaslatot nyújtott be, amelynek célja az volt, hogy enyhítse a súlyos hatást, amelyet a Covid19-világjárvány által okozott egészségügyi válság gyakorolt az európai polgári légiközlekedési ágazatra. A javasolt közös álláspont értelmében a polgári légi járművekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás (ASU) részes felei ideiglenesen támogathatják saját polgárilégijármű-gyártóikat, amelyek üzleti tevékenységét fenyegetik az új légi járművek és hajtóművek üzemeltetőinek és vevőinek rövid távú (a nemzetközi utazásnak a világjárvány kapcsán eszközölt korlátozása által kiváltott) likviditási problémái. A részes felek elfogadták a közös álláspontot, amely 2021. március 12-én lépett hatályba. A dokumentum 2020. november 1. és 2021. október 31. közötti időszakra vonatkozik.

- Az előleg csökkentése

A részes felek 2021. november 5-én közös álláspontot fogadtak el a megállapodás szabályai szerinti ügyletek vevőitől megkövetelt minimális előleg összegének csökkentéséről. Az intézkedést a részes felek olyan sürgős és kivételes lépésként hagyták jóvá, amelyre azért volt szükség, hogy reagálni tudjanak a Covid19-világjárvány kapcsán beálló egészségügyi válság okozta gazdasági visszaesésre. A 2021. évi közös álláspontot – amely eredetileg 2022. november 4-ig volt hatályban – további egy évvel meghosszabbították, így 2023. november 4-én járt le. A részes felek 2023 decemberében a kamatlábak növekedésére és a folyamatos inflációs nyomásra tekintettel hasonló közös álláspontról állapodtak meg, amely egy évig lesz hatályban.

vii. A szabályalkotás terén bekövetkezett egyéb fejlemények

A jelentéstételi időszak során számos, a különböző ágazati megállapodások felülvizsgálatára vonatkozó határidő módosult. 2021-ben az atomerőművekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás (NSU) felülvizsgálatának határideje 2023 végére módosult, továbbá a vasúti infrastruktúrához nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodásra (RSU) vonatkozó három határidő (a felülvizsgálati határidő, a hatályvesztésre vonatkozó rendelkezés és a szindikált finanszírozásnak a magas jövedelmű OECD-országokban végrehajtott ügyletekre vonatkozó követelményét érintő módosítás) 2021-ről 2023 végére módosult. (Megjegyzés: a vasúti infrastruktúrához nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodást (RSU) a korszerűsítés részeként törölték. Lásd alább.) Végezetül az éghajlatváltozással kapcsolatos ágazati megállapodás (CCSU) III. függelékére (az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó projektek támogathatósági kritériumaira) alkalmazandó, a hatályvesztésre vonatkozó rendelkezés határidejét egy évvel (2021. december 31-ig) meghosszabbították.

A jelentéstételi időszakban további fejlemény volt, hogy 2017-ben a megállapodásba belefoglalták a piaci referenciaországok esetén érvényesített kockázati díjakról szóló megállapodást. A részes felek 2016 novemberében állapodtak meg ezekről az új szabályokról, amelyek a hitelkockázati díjakra vonatkoznak azon országok esetében, ahol a magánpiaci finanszírozás jellemzően rendelkezésre áll (vagyis a piaci referenciaországok esetében).

A jelentési időszak alatt a részes felek ismét megállapodtak a hivatalos fejlesztéstámogatást célzó szabad felhasználású hitelek átláthatóságáról szóló megállapodás két évvel történő meghosszabbításáról, mely megállapodás eredetileg 2005-ben lépett hatályba. Meghosszabbításra legutóbb 2022-ben került sor, amikor a megállapodás időbeli hatályát meghosszabbították 2024 decemberéig, amikor is megbeszélésekre kerül majd sor a megállapodás véglegesítéséről vagy időbeli hatályának hosszabb időtartamra történő kiterjesztéséről.

Új részes felek

A jelentéstételi időszakban Törökország (2018 novemberében) és az Egyesült Királyság (2021 júniusában) a megállapodás részes fele lett, így a részes felek száma 11-re emelkedett. Az Egyesült Királyság egyúttal a polgári légi járművekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás (a légiközlekedési ágazati megállapodás) részes felévé is vált.

Törökország 2017 szeptemberében kérelmezte, hogy a megállapodás részes fele lehessen. E kérelmét 2018 novemberében fogadták el azonnali hatállyal. Az Egyesült Királyság európai uniós tagsága folytán mind a megállapodás, mind a légiközlekedési ágazati megállapodás (ASU) részes fele volt a kezdetektől fogva. Az Egyesült Királyság azt követően szűnt meg részes fél lenni, hogy 2020. január 31-én kilépett az Európai Unióból. 2020 márciusa és 2021 márciusa között a megállapodás és a légiközlekedési ágazati megállapodás részes feleinek ülésein az Egyesült Királyság megfigyelőként vett részt. Az Egyesült Királyság 2021 júniusában mind a megállapodás, mind a légiközlekedési ágazati megállapodás részes fele lett.

(3) Az exporthitelezéssel foglalkozó nemzetközi munkacsoport (IWG):

Háttér

Az IWG 2012-ben jött létre az OECD és a kormányok által támogatott exporthiteleket nyújtó nem OECD-tag szolgáltatók közötti párbeszéd fórumaként azzal a céllal, hogy „iránymutatások” formájában új többoldalú szabályokról állapodjon meg. Az IWG-nek 18 tagja van (a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-megállapodás – a továbbiakban: OECD-megállapodás – 10 részes fele)[3], valamint Brazília, Dél-Afrika, India, Indonézia, Izrael, Kína, Malajzia és az Oroszországi Föderáció. A Tanács 2015. november 26-án hagyta jóvá az Unió részvételét az IWG megbeszélésein[4].

Azonban annak ellenére, hogy az IWG 2012 és 2019 közötti húsz tárgyalási fordulón vett részt, az előrehaladás nem volt kielégítő. Jelentős eltérések mutatkoztak az olyan alapvető strukturális kérdésekben, mint például a jövőbeni szabályoknak való megfelelés alátámasztásához szükséges átláthatóság mértéke, valamint e szabályok alkalmazási köre. Ez végül oda vezetett, hogy az Unió és más IWG-tagok egy csoportja 2020. november 19-én úgy

[3] Ausztrália, az Egyesült Államok, az Európai Unió, Japán, Kanada, Korea, Norvégia, Svájc, Törökország és Új-Zéland.

[4] https://www.consilium.europa.eu/media/23017/st14376-fr15.pdf

határozott, hogy felfüggeszti részvételét a szakmai tárgyalásokon[5]. Bár e felfüggesztés ideiglenes, a mai napig nem teljesültek azok a feltételek, amelyek lehetővé tették volna a munka újraindítását.

A jelentéstételi időszakban az IWG 9 szakmai egyeztetést tartott: 2016-ban Brazíliavárosban, 2017-ben Washingtonban és Pekingben, 2018-ban Rómában, Hágában és Luxemburgban, 2019-ben pedig Oslóban, Bukarestben és Brazíliavárosban.

Az IWG főtitkára és munkacsoportjai

A hatékonyabb tárgyalási folyamat biztosítása és a tárgyalás semleges előmozdítása céljából az IWG tagjai főtitkárt neveztek ki. Michal Ron (Olaszország) 2017. szeptember 1-jén lépett hivatalba; megbízatása három évre szól. A képviselők utódját is kijelölték Jian-Ye Wang (Kína) személyében, aki 2020-ban lépett hivatalba.

Az IWG plenáris ülései között zajló szakmai megbeszélések előkészítésének megkönnyítése érdekében több munkacsoportot is létrehoztak, melyek a következő területeken tevékenykednek: maximális hivatalos támogatás és előleg, helyi költségek, maximális törlesztési idők és törlesztési konstrukció, információmegosztás, alkalmazási kör, árképzés, valamint kamatlábak. Külön megbeszélések kezdődtek a hajókról is.

A tárgyalások eredményeként több szakmai kérdésben is közeledtek egymáshoz az álláspontok bizonyos mértékben. Például az IWG Luxembourgban tartott, 17. ülésén a maximális hivatalos támogatásról folytatott megbeszélések során fokozatos előrehaladást értek el a részes felek: jóváhagyták „az export szerződés szerinti értéke”, „az export szerződés szerinti ára” és „a szerződés kereskedelmi értéke” fogalommeghatározását. Az IWG 2019 szeptemberében, Brazíliavárosban tartott, 20. ülésén a részes felek álláspontjai bizonyos mértékben közeledtek egymáshoz a maximális törlesztési idők és a projektfinanszírozás tekintetében. Ezenkívül a hajózásról folytatott megbeszélések során a részes felek álláspontjai részlegesen közeledtek egymáshoz a magánszektor bevonásával történő társfinanszírozás, a hiteltörlesztés kezdő időpontja és a hivatalos támogatás elszámolható költségei tekintetében. Azonban e területek egyikén sem sikerült olyan eredményeket elérni, amelyeket a részes felek teljes mértékben elfogadtak volna.

Nagy jelentősége volt annak, hogy a küldöttségek álláspontjai érdemben nem közeledtek egymáshoz a tárgyalások tárgyát képező alapvető kérdések tekintetében. Ilyen alapvető kérdés volt az, hogy miként biztosítható az exporthitel-ügyletek feltételeinek átláthatósága az iránymutatásoknak való megfelelés igazolása érdekében, a kellően széles alkalmazási kör, valamint az államadósság fenntarthatóságára vonatkozó nemzetközi normák iránti elkötelezettség szükségessége. Annak ellenére, hogy a főtitkár intenzív tárgyalásokat folytatott, valamint kreatív és jóhiszemű erőfeszítéseket tett a kompromisszum érdekében, 2019 második felétől kezdődően egyértelművé vált, hogy ezekben a kérdésekben nem várható konszenzus.

Az IWG 19. ülése (melyre 2019-ben Bukarestben került sor) foglalkozott először azzal, hogy a részes felek az alapvető kérdéseket illetően nem tudtak szakmai szintű konszenzusra jutni. Az Unió többek között arra hívta fel a figyelmet, hogy a vitát a szakmai szintről politikai

[5] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-10-other-members-suspend-participation-negotiations-international-working-group-export-2020-11-19_en.

szintre kell áthelyezni a patthelyzet feloldása érdekében. A Brazíliavárosban szeptemberben folytatott további informális megbeszélések nem vezettek eredményre. Az Európai Unió Tanácsa 2020. január 21-én nyugtázta a helyzetet.

Az IWG magas szintű találkozója

Az IWG következő ülésére miniszterhelyettesi (főigazgatói) szinten került sor 2020. július 10-én. Célja annak megvitatása volt, hogy a szakmai tárgyalások előmozdítása érdekében hogyan lehetne áthidalni az alapvető különbségeket. A találkozót megelőzően megkíséreltek megállapodni egy közös közleményről, amely az alapvető kérdésekkel kapcsolatos további lépéseket hagyta volna jóvá. Azonban a részes felek sem a közleményben, sem pedig a találkozón nem tudtak konszenzusra jutni.

Ennek következtében az IWG tagjainak egy csoportja – Ausztrália, Brazília, az Egyesült Államok, az Európai Unió, Japán, Kanada, Korea, Norvégia, Svájc, Törökország és Új-Zéland – felfüggesztette az IWG szakmai tárgyalásain való részvételét. E tagok 2020. november 19-én nyilvános nyilatkozatot tettek közzé a helyzetről[6]. A nyilatkozat megállapította, hogy „nyolc évnyi konzultációt követően az IWG tagjainak álláspontja továbbra is jelentősen eltér a […] fő kérdésekre vonatkozó kötelezettségvállalások tekintetében.” A nyilatkozat azt is megállapította, hogy az aláíró tagok nem „látnak okot arra, hogy az IWG szakmai tárgyalásain a továbbiakban részt vegyenek, mindaddig, amíg a tagok meg nem teszik a szükséges magas szintű kötelezettségvállalásokat, amelyek nyomán lehetségessé válik a szakmai tárgyalások újraindulása”.

A nyilatkozat aláírói ugyanakkor egyértelművé tették, hogy „[a] további szakmai tárgyalások felfüggesztése idején is nyitottak arra, hogy az IWG-tagországok kormányai – különösen az átláthatóságra vonatkozóan – érdemi javaslatokat terjesszenek elő a miniszterhelyettesi szintű megbeszélésekre.” A nyilatkozat aláírói kijelentették továbbá, hogy a jövőben hajlandóak mérlegelni azt, hogy teljesülnek-e a tárgyalások újraindításának feltételei, továbbá – amennyiben a körülmények indokolják – fontolóra venni egy új magas szintű (miniszterhelyettesi szintű) IWG-találkozó összehívását.

Ezzel összefüggésben a Bizottság és a Tanács 2021, 2022 és 2023 végén évente értékelte, hogy bekövetkezett-e olyan fejlemény, amely indokolta volna egy új magas szintű találkozó megrendezését az IWG esetleges újraindításának megvitatása céljából. E felülvizsgálatok mindegyike arra a következtetésre jutott, hogy a szükséges feltételek nem teljesültek, és ezen belül az IWG részes feleinek kormányai közül egyik sem tett javaslatot egyetlen alapvető kérdésben sem. A következő felülvizsgálatra a tervek szerint 2024 végén kerül sor.

A Bizottság megfelelő módon tájékoztatni fogja az Európai Parlamentet az új fejleményekről.

[6] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-10-other-members-suspend-participation-negotiations-international-working-group-export-2020-11-19_en